Ostník

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 374.
Ročník 37.
Listopad 2008

***Begonia boliviensis* A.DC. 1859. Argentina, prov. Tucuman**

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulenten č. 10 / 2005

Titulní snímek kvetoucího ***Lophocereus schottii*** nejen zprostředkovává velmi zřídka ve sbírkách kaktusů i botanických zahrad vídaný pohled, ale předznamenává i následující článek.

Obsahuje postřehy z **Národních parků**, rozkládajících se při hranici USA a Mexika. Není jich málo. Nejznámější jsou Národní park **Big**-**Ben**, jižně texaského El Paso, v hlubokém zářezu řeky Rio Grande, Národní park **Saguaro** u arizonského Tusconu s porostem *Carnegia gigantea,* a Národní monument **Organ Pipe Cactus**, nalézající se asi 240 km západně od Tusconu, charakteristický výskytem *Lemaireocereus thurberi.* Autor se zmiňuje také o čtyřech dalších parcích, které tam navštívil. Nejhojněji jsou přítomny echinocereusy. Dokládá to nádhernými snímky kvetoucího *Echinocereus triglochidiatus*, mohutných exemplářů *Echinocereus chloranthus, Carnegia gigantea, Ferocactus wislizenii* a jiných. Kdo by chtěl napodobit jeho cestu, najde v článku užitečné informace.

Somálsko, ležící na africkém Hornově mysu, je pověstné jako stát s nejpestřejší a nejbohatší sukulentní flórou. Bohužel dlouhá léta půtek s následující bídou se zle podepsala jak na lidech, tak na přírodě. Dodnes je návštěva Somálska riskantní podnik, bez ozbrojených průvodců, zásob vody, potravin, ale hlavně benzínu, je cesta nemožná. Dobrovolně povinné, aby bylo možné pokračovat v cestě nebo se z ní živý vrátit, je také poskytování „všimného“ místním pohlavárům. Tyto okolnosti však neodradily E. Specka, majitele zahradnické firmy Exotica, od dlouho připravované výpravy na sever Somálska. Důkladná příprava se vyplatila, našel a dovezl řadu vzácností (*Commiphora drake-brockmanii, C. sessiliflora, Momordica sessiliflora, Dorstenia gypsophila* atd.), navíc tři nové druhy rodu *Rhytidocaulon.* Jejich popis byl současně uveřejněn ve třech časopisech, které se zabývají sukulenty. V tomto čísle KuaSu je popis ***Rhytidocaulon specksii*** **sp.n.** Ze sukulentního hlavního kmene odstupují vodorovně do stran až 12 cm dlouhá, kulatá ramena o ø 5 cm s výraznými jizvami po odpadlých listech, krytá šedozelenou pokožkou. Koruna květu má pět trojhranných, silně prohnutých cípů. Jejich lysý povrch je pokryt červenými tečkami a příčnými pruhy, špičky jsou červenohnědé. Na nalezišti roste na nízkých kopcích ve vápencové drti, pod krytem řídké suchomilné vegetace. Chrání jej nejen před slunečním úpalem, ale i před zvířaty a domorodci, kteří jej mají za pochoutku (4 snímky a nákres).

W. Niestradt popisuje své zkušenosti s kulturou ***Echinocereus topiensis*** a ***Echinocereus mapimiensis.*** Tyto poměrně nové druhy vypěstoval z importovaných semen. Po sedmi letech většina semenáčů *E. topiensis* byla 10 cm vysoká, červeně kvetly a odnožovaly, průměr výhonů dosáhl 4-5 cm. Semenáče *E. mapimiensis* byly 15 cm vysoké při průměru výhonů kolem 3-4 cm. Také již bohatě oranžově kvetly a na rozdíl od prvně uvedeného druhu měly také hodně semen. Rostou v propustném substrátu. Od dubna do září pravidelně zalévá 1-2 ‰ roztokem hnojiva v dešťové vodě, od října do března je drží v absolutním suchu při 5-10 °C (tři snímky kvetoucích rostlin).

Parodia schwebsiana má zpočátku kulovité, později lehce válcovité tělo vysoké až 11 cm při průměru 7 cm. Zelená pokožka je v temeni kryta hustou bílou vlnou. Na 13-20 spirálovitě probíhajících žebrech jsou plstnaté areoly, nesoucí cca 10 krajních, bělošedých trnů a jeden dolů zahnutý střední trn až 2 cm dlouhý,

žlutohnědý, s tmavší špičkou. Květy vyrůstají z vlny v temeni, jsou růžově fialové, okvětní plátky mají střední proužek karmínové barvy. Pochází z Cochabamby v Bolívii, kde roste na zvětralých stěnách skal ve výšce 2600 m. U nás se daří na slunném místě, v humózním, propustném substrátu a v době vegetace při dobré zálivce s přihnojením. V zimě nesmí teplota klesnout pod 7 °C. Popsána byla varieta *applanata*, která má ploché tělo a k tělu více přiléhající střední trny. Varieta *salmonea* nemá květy karmínové, ale lososové barvy, její oprávněnost je však pochybná (2 snímky).

Sulcorebutia cardenasiana má neodnožující, ploše kulovité tělo o průměru až 8 cm a až 14 cm dlouhý řepovitý kořen. Na protáhlých (6 mm) areolách jsou hřebenovitě rozprostřené drsné trny, převážně přiléhající k tělu. Krajních je 16-18, jsou až 1 cm dlouhé, žlutavě hnědé, střední obvykle chybí. Květy o průměru 30-35 mm jsou až 45 mm dlouhé, nevoní. Sepály jsou žluté s hnědavou špičkou, zevně mají červenohnědý přeliv. Petály jsou žloutkově žluté, někdy mají načervenalé okraje. Prašníky, čnělka i blizna jsou žluté. Roste v bolivijském departmánu Cochabamba při cca 2400 m nadmořské výšky. Daří se v převážně minerálním, propustném substrátu, v létě volně na světlém a dobře větraném místě. V zimě úplné sucho, pak snese i krátká období mrazíků (2 snímky).

V posledních letech bylo popsáno několik nových druhů aloí, nalezených v centrální oblasti Madagaskaru. Kácení místních lesů, či přímo jejich vypalování za účelem získání dřevěného uhlí, nepochybně brzy zničí více nových a dosud nepopsaných rostlin, než kolik jich dnes z Madagaskaru známe. Autor v bohatě (12 kvalitních snímků) obrazově dokumentovaném článku popisuje nový druh (***Aloe philippei***) a jednu novou varietu (***Aloe imalotensis* var. *longeracemosa***).

Seriál doporučovaných rostlin pokračuje informacemi o: ***Escobaria vivipara*** (dříve známá jako *Coryphantha arizonica,* tvoří s pozdějším věku vícehlavé skupiny. Pochází z nadmořských výšek kolem 2400 m, proto snese i mírný mrazík. Vyžaduje plné výsluní, při ochraně před deštěm může být venku i v zimě. Čistě minerální substrát, v létě opakovaná zálivka, v zimě naprosté sucho. Množí se semeny a odnožemi); ***Mammillaria kraehenbuehlii*** (novinka z roku 1971, ale málo rozšířená. Bohatě odnožuje, tvoří polštáře se sklovitě bílými trny, poměrně slabě kvete. Doporučuje se pěstovat na místě chráněném před poledním sluncem. V minerálním substrátu a při pravidelné zálivce v letní vegetaci dobře roste, nesnáší delší zamokření kořenů. Zimovat suše a chladně); ***Pterocactus australis*** (byl 1898 popsán jako opuncie. Má však typické řepovité kořeny, tenké válcovité výhony a papírovité střední trny. Nápadné jsou až 3 cm velké, slámově žluté květy. Pochází z jižní Argentiny. Potřebuje hluboký kořenáč, čistě minerální substrát s velkým podílem písku a po celý den osluněné místo. Zimovat suše při 5 °C. Množí se semeny a zakořeňováním výhonů); ***Sulcorebutia losenickyana*** (roste v okolí Sucre, Bolívie, ve výšce 3200-3500 m. Má nevelké tělo, bohatě kvete červeno oranžovými květy. Dobře roste ve všech minerálních substrátech, při bohatší zálivce v létě, venku na čerstvém vzduchu, s ochranou před trvalejším deštěm. Zimovat v suchu a velmi chladně); ***Fenestraria rhopalophylla*** (monotypický rod z jihu Namibijské pouště v Africe. Na nalezišti roste ukrytá v půdě, pouze „okénka“ na vrcholech listů jsou na světle. Pěstovat v propustném minerálním substrátu s velkým podílem písku a trochou humusu, celoročně pod sklem na výsluní. Naprostý vegetační klid má od února do června, pak velmi slabá zálivka, chránit před delším zamokřením. Množí se výsevem); ***Senecio scaposus*** (listy s šedou plstí na koncích rozšířené do trojhranného, nebo plochého tvaru, tvoří nízkou růžici. Světle žluté, drobné květy, nejsou zvláště ozdobné. Pochází z Kapské oblasti jižní Afriky. Snadno roste

v písčitém substrátu na slunném místě a při opakované, bohatší zálivce. V zimě teplota 10-12 °C a velmi opatrná zálivka. Množí se řízky).

Kaktusy z rodů ***Toumeya, Sclerocactus*** a ***Pediocactus*** jsou pěstovány málokdy a říká se, že jsou velmi choulostivé. Také informací o jejich úspěšné kultuře je pořídku. Autor P. Rothbarth uvádí své dobré zkušenosti a rady, jak tyto kaktusy nejen udržet, ale i množit. Prvou překážkou je malá klíčivost zřídka nabízených a předražených semen. Jejich uložení na několik týdnů do mrazničky při –2 až –5 °C nepomáhá. Poměrně velká semena s hladkou slupkou drhne na velmi jemném smirkovém papíru, až je povrch matný a prosvítá jím vnitřek. Semena i výsevní substrát sterilizuje (ale nepíše jak). Vzešlé semenáčky co nejdříve roubuje na mrazuvzdorné podložky. Pravokořenné semenáčky jsou velmi choulostivé. Echinocereusy se jako podložka neosvědčily, brzy byly silně rostoucími rouby vyčerpané. Většinu rostlin roubuje na silné články *Opuntia phaeacantha* var. *camanchica* nebo var. *gigantea*, zkrácené na délku asi 8 cm. Rouby dobře rostou a brzy kvetou. Všechny rostliny jsou v nevytápěném skleníku, při otevřených oknech a dveřích i během zimy. To považuje za nejdůležitější podmínku úspěchu. Ačkoli tyto rody snesou i –30 °C, škodí jim vlhké chladno a dusná atmosféra při přezimování v pečlivě utěsněném skleníku. Potřebují stálý pohyb čerstvého a čistého vzduchu. Na jaře by neměla teplota vzduchu ve skleníku stoupat nad 20 °C, vede to k zasychání již nasazených poupat. Na zdařilých snímcích jsou kvetoucí *Sclerocactus franklinii, Scler. spinosior, Scler.. peeblesianus, Scler. polyancistrus, Pediocactus despainii* a *Pediocacatus paradinei.*

Brachystelma brevipedicellatum patří do velké čeledi toješťovitých (*Apocynaceae)*, která má asi 180 rodů a 1500 druhů. Rod *Brachystelma* roste v Jihoafrické republice jako geofyt, tj. rostlina s velkou, v zemi uloženou hlízou. Zelené stonky mohou být na podzim až 12 cm dlouhé, během vegetačního klidu odpadají. Hlíza uvedeného druhu má průměr až 10 cm, je poměrně silná. Na stoncích se od dubna objevují zhruba centimetrové tmavě červené, slabě vonící květy. Kvetení se během vegetace může opakovat, období růstového klidu je od poloviny listopadu do března. Dobře roste v nehluboké misce v propustném substrátu pro kaktusy, do nějž zasadíme jen dolní třetinu hlízy. Voda má při prvé zálivce obsahovat také fungicid, později malou koncentraci plného hnojiva. Množství vody má být přiměřené počtu a velikosti stonků. Při letních vedrech musí být přistíněna a zálivka vydatnější aby listy úplně neuvadly. Delší zamokření kořenů vede ke hnilobě. Jako jiné teplomilné rostliny potřebuje v zimě teplotu aspoň 15 °C a stálou kontrolu, zda není napadena sviluškami.

MUDr. Vladimír Plesník

Z kapsáře starého kaktusáře – 16.

Slíbil jsem posledně, že Jubilejnímu X. sjezdu československých kaktusářů, který se konal v Ostravě ve dnech 8. a 9. června 1968, věnuji samostatnou vzpomínku. Hned úvodem musím uvést, že jsem nebyl očitým svědkem Sjezdu, protože v té době jsem psal atestační práci, byl na delším školení v Praze a připravoval se na obhajobu a závěrečné zkoušky ve své specializaci. Pracovní povinnosti měly přednost. Navíc jsem měl s panem Zavadilem dohodu, že i když se

na zajištění Sjezdu nebudu podílet, budu podle možnosti pokračovat v redakční přípravě ostravského Jubilejního sborníku prací o kaktusech, který měl vyjít v roce Sjezdu. Je však mezi námi několik pamětníků - přímých účastníků Sjezdu, kteří mohou mou vzpomínku doplnit či poopravit. Velmi bych tak uvítal, kdyby přispěli ke vzpomínce na události v roce 1968. Existuje fotografická i filmová dokumentace a fonografický záznam ze sjezdového jednání, které pořídil především pan Emil Zavadil, hlavní organizátor Sjezdu. Možná, že by nebylo na škodu využít této dokumentace a připomenout tak Sjezd na některé členské schůzi. Abych nebyl nařčen z lokálpatriotismu využívám v tomto Kapsáři výňatky ze zprávy o Sjezdu, kterou napsal jistě objektivní pozorovatel – pan Papoušek z Liberce, redaktor našeho časopisu KAKTUSY 68:

„Desátý a tedy jubilejní sjezd československých kaktusářů, … se stal událostí skutečně mimořádnou. Počtem účastníků, kterých se sjelo kolem 800, překonal o sto procent dosavadní rekord, jehož držitelem bylo od roku 1964 Brno. Ze zahraničí přijelo 81 hostů…. Pořadatelé vykonali obrovský kus práce. Vždyť jen ubytování 320 osob bylo nesmírně těžkým úkolem….. Ostravským kaktusářům se dostalo plného pochopení a podpory od ředitelství Domu kultury, které dalo k dispozici krásné místnosti i ostatní zařízení, a od Výstavních trhů, které uvolnily pro výstavu kaktusů celý pavilón…. V areálu výstaviště na Černé louce probíhala **výstava Ostrava 68**, na výstaviště denně proudily tisícové davy návštěvníků a žádný z nich neopomenul prohlédnout si výstavu s kaktusy. Tím se dosáhlo maximálního propagačního účinku.

Expozice byla instalována v rozlehlém skleníku … vlastní aranžování kaktusů provedl zkušený odborník Zdeněk Fleischer. Vystaveno bylo mnoho importů zakoupených u firmy Karlheinz Uhlig z Rommelshausenu. Tolik importů pohromadě jsme u nás neviděli již několik desetiletí. Nejnápadnější byly dva velké, kulaté, červenými trny zcela opředené *Ferocactus acanthodes*, dále skupina velkých melokaktusů s cefálii, četné kopiapoe, *Gymnocalycium spegazzinii* … a mnoho dalších, krásných originálů… Po celé ploše se červenaly hlavičky *Gymnocalycium mihanovichii Hibotam*, roubované na modrých *Myrtillocactus geometrizans*, původem z Japonska. V zasklených vitrínách byly rarity jako *Toumeyea papyracantha, Pilocanthus paradinei,* krásné lofofóry apod…. Byly zde ukázky pokojových skleníčků z plastických hmot, květináčků, speciálních vlhkoměrů, rozprašovačů… vesměs zboží koupené pro výstavu v NSR. Jednu boční stěnu věnovali aranžéři odborné literatuře domácí i zahraniční…. cizí publikace byly našim kaktusářům většinou neznámé. **Byla to krásná výstava, na níž si naši kaktusáři prohlédli s velkým zájmem a téměř se zbožnou úctou všechny vystavené exponáty.**

Poprvé se v rámci Sjezdu uskutečnily **schůzky zájmových sekcí**. Gymnofilové, parodiofilové a mexikofilové měli rezervovány zvláštní místnosti, schůzky se konaly v sobotu dopoledne, návštěva přesáhla očekávání. Referáty měli vesměs vedoucí sekcí, př. Jelínek o parodiích, dr. Schütz o gymnokalyciích a ing. Voldan o mexických raritách….. Na sobotní odpoledne byla svolána **schůze předsedů kroužků,** zastoupeno bylo 70 kroužků. Jednání zahájil dr. Schütz zprávou o činnosti Koordinačního výboru za uplynulé období… zprávu o časopise podal redaktor př. Papoušek… o sborníku FRIČIANA informoval přítomné př. Křupka, který publikaci rediguje…. Př. Zavadil vysvětlil důvody, pro které dosud nevyšla jubilejní publikace… ani seznam členů…. Přátelský večer ve velkém sále Domu kultury začal již o 16. hodině….Kaktusáři od Chebu (př. Pecha) až po Košice (př. Hečko) měli možnost setkat se zde se svými starými přáteli, seznámit se s těmi, které znali pouze z korespondence…měli možnost navázat kontakty i s četnými cizinci…. Byla to manifestace přátelství mezi lidmi, které spojila ušlechtilá společná zábava. O 18.

hodině uvítal přítomné předseda hostitelského kroužku př. Zavadil… jeho pozdravný projev byl tlumočen do ruského, polského, rumunského, maďarského a německého jazyka. Následovala večeře a po ní přednáška doc. Dr. Habermanna…. která byla krásným vyvrcholením prvního sjezdového dne.

V neděli 9. června, krátce po 9. hodině začalo **Slavnostní shromáždění** za přítomnosti zástupců osmi národních kaktusářských organizací. Velká dvorana byla zaplněna do posledního místa když z reproduktorů zazněla hymna čs. kaktusářů. Po jejím doznění uvítal přítomné naše a zahraniční hosty jménem ostravského kroužku př. Zavadil…. Po přečtení pozdravných přípisů a telegramů proneslo sedm zahraničních představitelů své projevy, … na to se ujal slova př. Dr. Schütz, který blahopřál ostravskému kroužku k jubileu 15letého trvání a zdůraznil velký význam založení tohoto kroužku pro celé čs. kaktusářství…. poděkoval př. Zavadilovi… za vykonanou práci, dále př. Křupkovi za Fričiany i libereckým, jmenovitě př. Jelínkovi a Papouškovi, jimž se podařilo uskutečnit vydávání časopisu KAKTUSY…. Po tomto projevu byla vydána nejzasloužilejším pracovníkům čestná uznání a tím se slavnostní ceremoniál skončil. Po krátké přestávce následovala přednáška p. W. Andreae-ho… s promítáním asi 200 diapozitivů, na nichž byly opravdu nádherné rostliny. Každý snímek byl naprosto dokonalý, o každém by se dalo mluvit pouze v superlativech. Viděli jsme dokonce květ velice vzácné *Uebelmannia pectinifera……*

Po několika slovech na rozloučenou, pronesených v pěti jazycích a kaktusářské znělce X. jubilejní sjezd skončil**. Současně skončilo největší shromáždění kaktusářů pod jednou střechou všech dob a na celém světě.** Účastníci se rozcházeli do svých domovů plni dojmů a obohaceni o mnoho krásných zážitků a zajímavých poznatků. A ti, kdo v Ostravě nebyli, mají skutečně čeho litovat.“

Článek provází pět černobílých fotografií, na nichž je zachyceno pódium s předsednictvem při zahájení X. sjezdu, pohled na přítomné v sále (nikoho už nepoznávám), diskutující a neuvěřitelně mladě vyhlížející Doc. Habermann, předseda přípravného Ústředního výboru svazu dr. Schütz a starý pán W. Andreae, ještě plný sil.

Lichotivě vyznívající zpráva o ostravském jubilejním sjezdu čs. kaktusářů ovšem nemohla vystihnout s ním spojené komplikace, které hosté nepostřehli a asi ani netušili. Myslím, že největší souvisely se samotnou výstavou kaktusů na Černé louce. Podle vzpomínek našich členů, kteří se podíleli na přípravě a pak na likvidaci výstavního skleníku, byla to pořádná „fuška“ s navážením a modelováním substrátu, s umísťováním těžkých exemplářů podle měnících se pokynů př. Fleischera a dalších „takyvystavovatelů“, s montáží vitrín a jejich zajištěním před poškozením, natož zcizením unikátních rostlin, se zajištěním pořadatelské služby a nočními hlídkami výstavního skleníku….. Až po několika měsících se mi pan Zavadil svěřil, jaké potíže vznikly při likvidaci výstavy. Podle přání zahraničních firem měly být ne-li všechny, pak aspoň většina dovezených výstavních kusů měla být při Sjezdu rozprodána. To se ovšem s ohledem na ceny a tehdejší valutové hospodářství nestalo. Jen skutečně mimořádná obchodnická obratnost pana Zavadila, jeho známosti a styky v zahraničí zabránily skandálu, ne však jeho zadlužení. S tím se časem vyrovnal a věřím, že jeho zásluhy o ostravské kaktusáře, o kaktusářské hnutí v celé republice, nebudou zapomenuty. Dnes, po čtyřiceti letech, můžeme s úctou a s hrdostí vzpomínat na jednu z největších a slavných kapitol činnosti ostravských kaktusářů. Jistě není poslední !

MUDr. Vladimír Plesník

Pod Jižním křížem – 17.

poznámky z velkého vandru po Argentině (2.1.2007 – 14.2.2007)

Za Molinos je velmi pěkná lokalita u Seclantás, kde se na jediném místě nachází hned několik nádherných rostlinek. Na kamenitých a skalnatých svazích rostou např. divoce vytrněné *Parodia rauschii*, kterých dokonce několik kvetlo žlutými květy. Názorně zde vidíme variabilitu *Tephrocactus weberi*, kde se vedle sebe vyskytují jak žlutě, tak i červeně kvetoucí formy. Vše doplňují další zajímavé kytičky jako *Acanthocalycium thionanthum* var. *chionanthum, Parodia* aff. *microsperma, Lobivia haemathantha* var. *elongata, Gymnocalycium spegazzinii*, nádherné stříbrné formy *Dyckia* sp. nebo bíle otrněná *Airampoa* sp.

Zastavujeme na náměstí v Cachi, kde nakupujeme proviant na další cestu a vyrážíme dále na La Poma. Večer se rychle blíží, takže sjíždíme z hlavní cesty a na otevřených pláních v nadmořské výšce 2543 metrů, mezi Playogasta a Palermo Oeste rozděláváme v nízké buši své stany. Večer je poměrně větrné počasí, avšak druhý den ráno je nádherný slunečný den, mraky se drží jen na okolních horách, takže nejde vyfotit známá pětitisícovka. Jelikož jsme vyjeli kousek výše do hor, je i ranní teplota poměrně nižší, tentokrát jen 14°C, ale s vycházejícím sluncem teplota rychle stoupá na 21°C.

Národní park Los Cardónes

Vracíme se do městečka Cachi, kde v hotelu ACA (Automotoklub Argentina) nakupujeme další mapy. Většinu podrobných map, jednotlivých provincií, vydává totiž ACA. Tento Klub provozuje kromě sítě hotelů rovněž síť benzinových pump a servisů, které se dají využít pro případné opravy aut. Cachi je známé jako typová lokalita *Gymnocalycium spegazzinii* var. *major*, kterou popsal Backeberg. Zastavujeme 3 km jižně od Cachi, kde tyto rostliny rostou na písčito kamenitých svazích s nízkou buší.

Už před Národním parkem, východně od Santuaro, rostou všude sloupy pasakán, mezi mini se vyskytují spegoše a tři formy opuncií, nejkrásnější *Opuntia sulphurea* s divoce pokroucenými trny. Teploty v poledne, při jasné slunečné obloze stoupají na 30°C. Všude kolem je nádherná krajina, pózujeme a fotíme pasakánové lesy. Rostliny rostou v písčité kamenité zemi, místy zbarvenou do červena, jindy šedě, s nízkou keřovitou buší. V dáli je vidět bílé hory, velmi pěkná krajina – super obrázky.

Přejíždíme park a stoupáme dále do hor, směr Cachipampa. Se stoupající nadmořskou výškou začíná foukat studený vítr, objevují se mlhy a dokonce mírně mrholí. Zastavujeme u odbočky na Amblayo ve výšce 3216 m, oblékáme si teplejší hadry a vyrážíme na kopec. Na této lokalitě je úplně jiná vegetace, roste zde hodně zajímavých skalniček a malých kaktusů. Nejzajímavější z kaktusů jsou kvetoucí *Lobivia haemathantha* v. *kuenrichii, Austrocylindropuntia verschaffeldii, Tephrocactus glomeratus* nebo pěkná forma *Airampoa* sp. Na této lokalitě však vynikaly nádherné skalničky, často s řepovitými až kaudexními kořeny jako *Oxalis rosea, Ipomea* sp., *Quium* s červeným květem, *Hypochaeris (Leontodon) chilensis* nebo *Senecio crassiflorus.* Jelikož jsem byl s partou ortodoxních gymnofilů, tak jsme většinou mapovali lokality gymen. Teď když na lokalitě bylo mnoho zajímavých kytiček, ale bez gymen, tak na mě za chvíli troubili, abych se už vrátil, pak se jen vymlouvali, že zavadili o klakson.

Trichocereus pasacana v Národním parku - Parque Nacional Los Cardones (2.2.2008)

Zjišťujeme, že nedaleko nás zastavilo auto a na vedlejší kopeček vyběhlo v mlze několik stejně postižených lidí. Bohužel jsme nikoho nepoznali, ani se však nedivím, neboť když jsme se stavili v blízké Cafeterii na kafíčko, tak mluvili pravděpodobně holandsky. Sjíždíme z kopce dolů směr Campo Quijano.

Jedním z cílů expedice bylo prozkoumat typovou lokalitu spegoušů La Viña u Rosario de Lerma, ale všechna okolní zem byla zkulturněna a nic jsme nenašli. Místní obyvatelé zde všude pěstují tabák a kukuřici, zem je zoraná a oplocená. Jestli tu ještě někde roste *Gymnocalycium spegazzinii*, tak jen na vzdálených ostrůvcích, kde jsme se nemohli dostat.

Zajíždíme do Campo Quijano na staré už nefunkční nádraží. Zde rozbíjíme stany a trávíme další noc. Ještě předtím však prozkoumáváme místečko, kde v okolí rostou např. *Gymnocalycium marsonerii, Echinopsis ancistrophora,* nebo *Echinopsis silvestrii.*

Lobivia haemathantha var. *kuenrichii* má květ větší, než je celá rostlina, vpravo: řez květem.

Puna mandragora, Salta, Quebrada del Toro, Ingeniero Maury (3.2.2008)

Airampoa tilcarense, Salta, Quebrada del Toro, Ingeniero Maury (3.2.2008)

Krásná lokalita Quebrada del Toro

V noci dost pršelo, ráno 3.2.2008 bylo vše mokré, teplota jen 17°C. Čeká nás však dlouhá cesta, rychle necháváme věci oschnout, balíme a vyrážíme směr Quebrada del Toro. Zastavujeme na první zastávce El Tunal. Po přejezdu hor už zde nerostou pasakány, ale objevuje se podobný druh *Trichocereus werdermannianus*. Tato lokalita je napadena černou hnilobou, spoustu spegoušků tak odchází do kaktusového nebe. Projíždíme dále nádherným údolím, fotíme skály, zastavujeme u Ingeniero Maury. Děláme delší pěší prohlídku fantastickým údolím, procházíme kolem červených skal, které jsou spíše hlinité a často se drobí nebo dokonce zřítí.

V nadmořské výšce 2524 m fouká silný chladivý vítr, který snižuje teplotu v poledne na 27°C. Nacházíme zajímavé rostliny: *Gymnocalycium spegazzinii, Lobivia chrysantha, Pyrrhocactus umadeave, Puna mandragora, Maihueniopsis glomeratus, Parodia stuemeri, Airampoa tilcarense* asi tři formy či druhy.

Pyrrhocactus umadave, Salta, Quebrada del Toro (3.2.2008)

Parodia stuemeri, Salta, Quebrada del Toro (3.2.2008)

Delší procházka po přírodě nám jen prospěla, viděli jsme opravdu hodně zajímavých věcí. Podobná populace je i na dalších zastávkách u Puberta Tastil a Alfacito. Na prudkých skalách u Alfacito stojí za zmínku říct, že zde rostou pěkné kvetoucí sukulentní růžice *Echeveria peruviana* a další kvetoucí *Parodia faustiana*, vše doplňují menší formy *Trichocereus pasacava* f. *poco*. Kvetou zde i dost variabilní *Gymnocalycium spegazzinii*. Bohužel se na této lokalitě hojně vyskytují bílé chomáčky vlnatky, (asi zde nemají chemické postřiky). Na oběd jsme si dali dobrou pizzu se salámem.

Stoupáme stále výše do hor, zastavujeme v nadmořské výšce 3240 m, mezi Santa Rosa de Tastil a Las Cuevas. Kromě známých kaktusů, se objevuje divoce vytrněná *Lobivia ferox* f. *longispina*, z dálky vypadající jako trsy trávy. Vyjíždíme dále až do výšky 3540 m, kde na Arroyo Incahuasi za cedulí La Encruciada, roste posledních šest dospělých spegoušků a jeden malý semenáček. Jarda se chtěl podívat do San Antonio de los Cobres, takže pokračujeme ve stoupání do hor. Zastavujeme v nejvyšším bodě na Abra Blanca v nadmořské výšce 4080 m a všichni se fotografujeme u informační tabule. Kdoví kdy budeme mít ještě možnost se tak vysoko dostat. Sjíždíme dolů na druhou stranu kopce, po pár kilometrech bohužel končí asfaltka a musíme na poměrně špatné cestě zpomalit. V Los Cobres fotíme kostel a další zajímavosti, potkáváme už známou cizí expedici a vydáváme se zpět do Campo Quijano vzdáleného asi 170 km. Na úzké cestě se nemohou vyhnout dva kamiony, takže postupujeme jen pomalu vpřed. Na místo, kde jsme spali už včera, přijíždíme už poměrně pozdě v noci, kolem 11. hodiny, stavíme stany a chceme jít unaveni spát.

I když včera zde s nocováním nebyl žádný problém, dnes na stejném místě, po chvíli přijíždí policie a sděluje nám, že jsme na soukromém pozemku a majitel si nepřeje, abychom zde stanovali. Nedá se nic dělat, balíme věci a nevíme kam vyrazíme. Po chvilce policie přijíždí znovu, to už máme téměř sbaleno a ochotně nám nabízí nocování na místním koupališti, dokonce nás tam i doprovodí. Je to poprvé, co jedeme s argentinskou policejní eskortou přes celé město jako trestanci, avšak policajti pro nás chtěli udělat jen to nejlepší. Děkujeme za laskavost, kterou nám poskytli a jdeme znovu postavit stany. O koupališti jsme bohužel nevěděli, jinak bychom tam asi zajeli hned. Za mírný poplatek jsme totiž mohli v klidu využívat všechny sociální a hygienické služby. Kdo by tušil, že někde uprostřed většího města je možnost spaní na balneariu.

Nezapomenutelná cesta Nacional 9

Po přejezdu hor, kde bylo celkem příjemně, je zde úplně jiné klima a spíše tropická vegetace. Noc byla poměrně teplá, ráno 4.2. je po probuzení 20°C a poměrně dusno. S přibývajícím časem a vylézajícím sluníčkem jde teplota rychle nahoru, v 11. hodin je už 33°C. Vyrážíme směr pohoří Cerro Medina, u San Vincente, v nadmořské výšce 1098 m, hledáme *Gymnocalycium delaetii*, které rostou v písčité zemi na svahu, nedaleko hlavní cesty v husté keřovité buši. Rostliny se vyskytují všude kolem, vždy ve stínu pod keři, jsou však placaté o průměru až 18 cm a vypadají trochu jinak než podobné *Gymnocalycium schickendantzii*.

Znovu stoupáme do hor po Ruta Nacional 9. Jelikož je čas obědu, tak zastavujeme ve výšce 1729 m a dáváme si malé občerstvení. Samozřejmě se musí i na této krátké zastávce udělat průzkum okolí, fotím kvetoucí láhvový strom *Chorisia speciosa*. Ve větvích nacházím několik druhů tilandsií, žlutě kvetoucí orchidej *Oncidium bifolium* a epifytní kaktus *Pfeiffera ianthothele.*

Vlevo: Abra Blanca, 4080 m.n.m., vpravo: *Lobivia ferox* f. *longispina, Gymnocalycium spegazzinii*

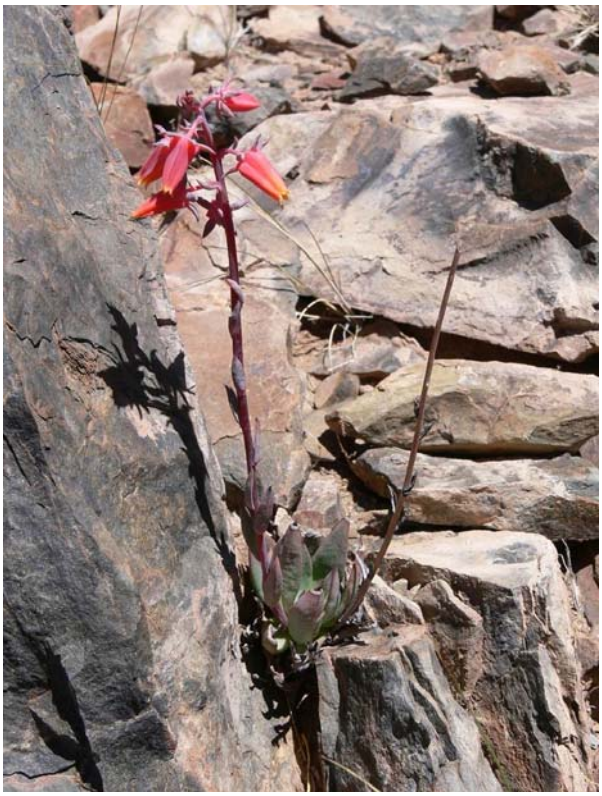

Vlevo: na skalách rostoucí *Echeveria peruviana,* vpravo: epifytní kaktus *Pfeiffera ianthothele*

Vlevo: Kvetoucí láhvový strom *Chorisia speciosa,* vpravo: nádherná orchidej *Oncidium bifolium*

Zastavujeme u Questa de Lajar a fotíme *Echinopsis ancitrophora*, zatím neurčenou parodii a spoustu jiných rostlin. Když jsme sjížděli z kopců dolů, rostly kolem cesty např. *Begonia boliviensis, Ipomea carnea*, *Loasa tricolor*, nádherné ibiškovité rostliny, kvetoucí liány a další zajímavé rostliny.

Postupujeme po Nacional 9 nádherným údolím kolem řeky, fotím lovící volavky a často nádherné přírodní scenérie. Mezinárodní cesta začíná být nějaká úzká a po chvíli se úplně ztrácí. Jedeme po louce, aby se cesta znovu objevila. Místní lidé se dost diví, co za blázni to tam jedou, to jsme však pochopili až později. Na vlhkých stěnách kolem cesty nacházíme dva druhy rebucií, které jsme neměli čas blíže prozkoumat. Několikrát přejíždíme říční brody, ale nakonec se dostáváme k brodu, který je pro naše auto zcela neprůjezdné. Do plánovaného cíle nám chybí podle mapy asi 15 km. Bohužel se musíme vrátit zpět asi 50 km. Do plánovaného místa to budeme muset objet přes Cafayate, což je objížďka asi 300 km. Tak jsme dopadli na značené mezinárodní cestě. Nedá se nic dělat, v tomto liduprázdném místě nemůžeme riskovat. Blíží se večer a musíme se vrátit co nejvíce zpět. Nocujeme u jednoho brodu, kde se můžeme okoupat a už to není tak daleko k hlavní silnici na Cafayate.

Vlevo: *Loasa tricolor* u Questa de Lajar, vpravo: mezi epifytními broméliemi vyniká *Rhipsalis baccifera*

Vjíždíme do prádelny

Dnes 5.2. nás čeká přesun. Ráno bylo poměrně chladno, stany a spacáky navlhlé. Když jsme sbalili a v 9. hodin odjížděli, bylo už poměrně teplo, na teploměru 17°C. Cestou z hor se rychle otepluje a krajina se rázem mění, objevují se červené pískovcové skály. Zastavujeme asi 70 km od Cafayate, na průzkum náhodné lokality, kde kvete spoustu nádherných bílých květů mnoha echinopsisů. Sledujeme dále výskyt *Gymnocalycium spegazzinii, delaetii, saglionis* a dalších rostlinek. Když projíždíme kolem El Obelisco, neopomeneme pozdravit známého seňora „Obeliska“, který zde opět prodával své suvenýry. Vrátili jsme se do Cafayate a dali jsme si dobrý

oběd. Teplota odpoledne přesahuje něco přes 34°C – je pěkné horko, přesto se vydáváme za dalším kaktusovým dobrodružstvím. Postupně znovu stoupáme do hor a teplota jde pomalu dolů. Vyjíždíme až do výšky 3042 m, kde chovali lamy a teplota klesla na příjemných 23°C. Na druhé straně hřebenu se celkem mění klima, vegetace atd. Všude se valí mlha a těžké mraky, jak říkal Tomáš: vjíždíme do „prádelny“, taková je prý provincie Tucuman. Sjíždíme do městečka Tafi del Valle, kde hledáme ubytování, ale především abychom udělali důkladnou osobní hygienu, pořádek ze semeny, uvolnili místo na ukládání fotografií apod.

Nad ránem 6.2. mě probudilo pravidelné stříknutí vody na hlavu a na spacák. V těchto teplých oblastech staví jen lehké domy s postavenou obvodovou zdí, na níž mají lehkou konstrukci s drátů a na nich vlnitý plech. Aby zakryli tuto střechu, napnou pod ni maskovací síť. Jelikož celou noc pršelo, srážely se na plechu kapky vody, které se pak následně na síti rozprskly. Tak tohle byla další pomsta staré indiánky.

Ráno jsme projížděli dále Tucumánem, přes hlavní město provincie směr Salta. Když jsme sjížděli z hor, vyvalily se mraky a začala typická tropická vegetace: bromélie, peperonie, orchideje, liány, kapradiny nebo také *Rhipsalis baccifera*. Prales se táhnul kolem cesty a čím níže jsme sjížděli, tím byla vyšší teplota, zvláště když se roztrhaly mraky. V poledne byla teplota ve stínu 33°C a bylo dost dusno. Na krátko se vracíme přes hranice do Salty, zastavujeme asi 8 km západně od El Tala a jdeme na průzkum *Gymnocalycium bayrianum*. Roste zde v kamenité zemi s vystupujícími skalkami a poměrně hustou keřovitou buší. Nacházím zde nádherný malý, červeně kvetoucí trubač *Distictis buccinatoria*. V zápalu práce na této lokalitě Martin ztratil nabíječky a doklady. Batoh se mu zachytil za větev, otevřel mu zip a postupně vytrácel z batohu věci. Něco našli kluci už v průběhu běhání po lokalitě, ale v závěru stále chyběla jedna nabíječka. Martin se vydal ještě jednou po svých stopách a vše dopadlo dobře, nabíječka se našla. Postupujeme dále a zkoumáme další dvě lokality. U estancie La Asunsion kromě jiného fotíme *Cereus forbesii* a u El Jardin stojí za zmínku *Gymnocalycium pflanzii* var. *argentiniense*, *Quiabentia chacoensis* var. *jujuyensis* nebo *Rhipsalis* sp. Vracíme se zpět k El Tala, kde jsme viděli u řeky pod mostem přírodní koupaliště, kde hodláme přespat. Voda v řece je teplá jak chc.… takže se moc neosvěžíme, ale aspoň po celodenní cestě spláchneme špínu. Večer přijíždí několik gaučů napojit a okoupat své koně, v dáli je slyšet snad první jedoucí vlak, my vaříme tradiční gulášovou polévku.

Při večerní diskuzi jsem prohlásil, že tato cesta je podobná jak trempování po naši vlasti, když jezdíme se ženou a že příště se zde vypravím na výlet s ní. Téma vzbudilo značnou pozornost, ale i nevoli některých účastníků. Výsledkem rokování bylo vyhlášení hesla dne: „výlet s babou jsou dvojnásobné výdaje a poloviční radost“.

Vlevo: *Echinopsis ancitrophora,* u Questa de Lajar, vpravo: *Distictis buccinatoria,* známý jako trubač

Naši jubilanti

Dnešním jubilantem je náš dlouholetý člen - **Ing. Jaroslav Vích** z Chuchelné, který si tento měsíc připíše šestý křížek. Do našeho kroužku vstoupil už jako student a docházel zde ještě dlouhou řadu let, když pracoval v Ostravě. Později přechází do opavského kroužku, kde se posléze stává jeho předsedou. Po rozpadu Opavského kroužku se stává znovu našim členem. Své zkušenosti jak v pěstování, ale i kaktusářské historii, uplatňuje v publikování článků v různých časopisech, především Minimusu apod. Jeho oblíbeným rodem jsou notokaktusy, avšak pěstuje i další kaktusové rody. Již několik let je členem výboru Společnosti. Zúčastňuje se všech větších kaktusářských akcí a udržuje dobré kontakty se zahraničními pěstiteli kaktusů, především z řad notofilů. Jednou z pracovních aktivit je správce zahradnického serveru, kde má i náš Klub své internetové stránky. Na Valné hromadě ve Zlíně dne 11.10.2008 byl Ing. Jaroslav Vích zvolen do čela naší kaktusářské Společnosti, takže Ostrava se stává třetím Klubem, z kterého vzešel prezident SČSPKS. Jeho snem je cesta do Jižní Ameriky na naleziště notokaktusů a tak nezbývá než mu popřát hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a aby se mu jeho sen v brzké době vyplnil.

Ing. Jaroslav Vích, vpravo s MUDr. Vladimírem Plesníkem na Zavírání sezóny v Chrudimi 2005

Z naší činnosti

Program říjnové schůze, která se konala 6.10., zahájil R. Štarha organizačními záležitostmi a navázal poznatky ze zamykání sezóny Chrudim a z celonárodní výstavy KaS na Floře Olomouc. Poté následovala prezentace obrázků jednotlivých členů KK Ostrava. Přednášku pro přibližně třicítku posluchačů započal J. Vích, který na přibližně 90 snímcích připomněl zamykání sezóny v Chrudimi, dále promítl snímky ze setkání „Notosekce“ a také něco ze svých rostlin. Na závěr jsme viděli několik netřesků z lokalit ve švýcarských Alpách. Poté promítl asi třicet snímků R. Štarha. K vidění byly ne běžné mamilárie jako *M. hernandezii, lasiacantha, longiflora*, a neopomenul ani na své oblíbence – konofyta. Třetí prezentaci měl O. Ostravský, který se v pěstování zaměřuje zejména na rody *Coryphantha* a *Escobaria*. Na padesátce fotografií nás seznámil s více i méně známými zástupci těchto rodů. Na závěr byly promítnuty snímky ze skleníků K. Knížete. Škoda jen, že se nezapojilo více členů ať do vlastního promítání nebo i do následné diskuze.
Roman Štarha

Informace

--- Blíží se tradiční prosincová **Mikulášská schůzka** (1.12.) s velkou tombolou. Prosíme všechny přátelé, aby jako každý rok darovali několik přebytečných rostlinek ze své kolekce, pro své přátele do tomboly. Předem děkujeme.

--- Mikulášská schůzka proběhne tradičně první pondělí v měsíci, tj. dne **1.12.2008**. Kromě tradiční tomboly, představí svou přednášku Ladislav Soukup z Nového Jičína o své dlouhé cestě po Mongolsku, se spoustou pěkných obrázků a zajímavých zážitků.

--- Na první pondělí v příštím roce **5.1.2009** přislíbil přednášku o cestě po Čile – Ing. Halfar z FM.

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním diapozitivů a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) v 17.15 hodin, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalova ulice, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.

--- Internetové stránky Frýdeckého Klubu kaktusářů lze najít na adrese: **www.kaktus.kuduk.cz**

--- Internetové stránky Pavla Kloudy z Poruby: **www.pavko.cz**

--- Internetové stránky našeho Klubu: **http://www.gardening.cz/ostnik**

--- Internetový fotoalbum Lumíra Krále, kde jsou i kaktusy: **www.kaktus.rajce.net**

--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: **lumir.kral@seznam.cz**

Adresy autorů:

Král Lumír, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723 274 571, nové číslo mobilu 605058070
MUDr. Plesník Vladimír, Nezvalovo nám. 846, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 596 910 790.
Štarha Roman, e-mail: starha@tiscali.cz

OBSAH – LISTOPAD 2008

Z literatury	130
Z kapsáře starého kaktusáře – 16.	132
Pod Jižním křížem – 17.	135
Naši jubilanti	143
Z naší činnosti	143
Informace	144

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, listopad 2008
Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 723274571, nové 605058070.
Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021.